BESCHOUWINGEN

BIJ DE

WET OP HET REGIEM

VAN DE

ALKOHOL

Uitgever : NATIONAAL COMITE TEGEN HET ALKOHOLISME

V. Z. W.

STEENWEG OP VLEURGAT 82 — BRUSSEL

BESCHOUWINGEN BIJ DE WET OP HET REGIEM VAN DE ALKOHOL

BESCHOUWINGEN

BIJ DE

WET OP HET REGIEM

VAN DE

ALKOHOL

Uitgever : **NATIONAAL COMITE TEGEN HET ALKOHOLISME**

V. Z. W.

STEENWEG OP VLEURGAT 82 — BRUSSEL

INLEIDING

In de maand December 1952 werd door het Nationaal Comité tegen het Alkoholisme (N.C.A.) een nota overgemaakt aan de speciale Commissie, die toen door het Ministerie van Justitie opgericht werd en belast met het opstellen van een voorontwerp tot wijziging van de wet op het regiem van de alkohol.

De argumenten, die toen naarvoor gebracht werden, hebben niets van hun waarde verloren; zij worden in de uiteenzetting welke volgt hernomen. Deze richt zich tot al degenen die een sociale, morele of politieke verantwoordelijkheid dragen. Zij wil hun aandacht vestigen op het regiem van de alkohol in België en op het drankprobleem.

De uiteenzetting steunt op volgende beschouwingen :

— Het drankprobleem is niet alleenlijk een medisch en fiscaal probleem; het is een sociaal en familiaal vraagstuk, dat in de eerste plaats dient opgelost te worden in het algemeen belang der natie;

— Bijna alle volken ter wereld betrachten de euphorie, teweeggebracht door het gebruik van alkoholhoudende dranken; op wettelijke wijze zijn in alle beschavingen de vervaardiging, de handel en het verbruik van alkoholhoudende dranken geregeld;

— Een gemeenschap, die te veel gelegenheden krijgt om alkoholhoudende dranken te verbruiken, loopt groot gevaar veralkoholiseerd te worden, met al de nadelige gevolgen die daarmee in alle opzichten verbonden zijn;

— De huidige drankgewoonten bedreigen op gevaarlijke wijze onze gemeenschap (1).

---

(1) Zie « Beroepsbelangen of Volksbelang » door André De Boe, een uitgave van 120 bladzijden, Nationaal Comité tegen het Alkoholisme, Steenweg op Vleurgat 82, Brussel. — 1952.

BLADWIJZER

I. DE HUIDIGE WETGEVING

Hoofdstuk I. — DE KENMERKENDE EIGENSCHAPPEN

— **Gedeeltelijk verbod van geestrijke dranken (1).**

a) Het verbruik, de verkoop en de aanbieding ter plaatse van geestrijke dranken zijn verboden in alle voor het publiek toegankelijke plaatsen.

b) Geestrijke dranken mogen alleenlijk bij handelaars, andere dan de slijters van ter plaatse te verbruiken (gegiste) dranken, gekocht worden voor het verbruik buiten de inrichting. De aankoop moet ten minste twee liter bedragen.

— **Verbod voor de slijters van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken enige hoeveelheid geestrijke drank voorhanden te hebben.**

*
* *

Ofschoon belanghebbenden beweren dat België het enig land ter wereld is waar nog een « prohibitiestelsel » van kracht is, is er in werkelijkheid geen enkel land — Frankrijk daargelaten — waar men zoveel gelegenheden kan vinden om in het openbaar bier, wijn en aperitiefs te gebruiken en om zich geestrijke dranken aan te schaffen.

---

(1) In werkelijkheid moet men door geestrijke drank verstaan gelijk welke drank, die gedistilleerde alkohol bevat, zoals likeuren, aperitiefs... De wetgever nochtans beschouwt gegiste dranken, waarbij gedistilleerde alkohol gevoegd werd, niet als geestrijke dranken, voor zover zij de 18° niet overschrijden (of zelfs de 21° wanneer het porto's betreft).

Het heeft geen zin ons regiem met het afgeschafte prohibitiestelsel der U. S. A. te vergelijken, waar én vervaardiging én handel van alkoholhoudende dranken (uitgezonderd bier van minder dan 1,5° %) radicaal verboden waren. Men hoeft in België geen 25 jaar oud te zijn, zoals dit het geval is in Zweden, om zich geestrijke dranken in een der 37.000 likeurwinkels te kunnen aanschaffen. België is dus alles behalve een droog land.

Hoofdstuk II. — DE LEEMTEN DER WET

DE TOENAME VAN DE PRIVATE CLUBS.

Daar de private clubs het voorrecht kregen geestrijke dranken aan te bieden en te laten verbruiken, is hun aantal gestegen. Sinds 1920 werden dan ook veel clubs opgericht met als voornaamste doeltelling het schenken van alkoholhoudende dranken.

HET GROOT AANTAL « LIKEURWINKELS ».

In 1945 telde België 17.778 slijterijen van sterke dranken voor verbruik elders dan in de inrichting (likeurwinkels). Er waren er 37.068 in 1950.

Ze zouden niet in dergelijke mate toegenomen zijn, indien de verkoop van sterke dranken ware beperkt tot de winkels, wier enige of voornaamste bedrijvigheid het verkopen van geestrijke dranken is; doch langzamerhand werd de verkoop ervan toegevoegd aan de meest diverse koopwaren.

DE VERKOOP VAN « TWEE LITERS » EN DE STALEN.

De wet van 1919 verplicht de kopers zich een minimum hoeveelheid van twee liters aan te schaffen. De wetgever was van oordeel dat de hoge kostprijs de minder begoeden zou verhinderen zich sterke drank aan te schaffen en dat hij daardoor de arbeidersstand, die toen nog het meest bedreigd was door de drankgewoonten, zou beschermen.

De gewijzigde toestanden maken deze maatregel thans overbodig. Anderdeels hebben handelaars sinds lang het middel gevonden om hun zaak uit te breiden door staalflesjes van allerlei inhoud te verkopen, die regelmatig door jongeren aangekocht worden.

TEKORTKOMING DER SANCTIES EN DE DADING.

— De straffen zijn onvoldoende in vergelijking met de winsten, die de overtreders der wet boeken.

— De wet van 1919 liet de dading toe bij een eerste overtreding; de misbruiken, die hieruit voortvloeiden leidden tot de afschaffing der dading en wel door de besluitwet van 14 November 1939 tot wijziging van de wet op het regiem van de alkohol. Sedert enkele jaren werd zij terug in voege gebracht, waardoor de doeltreffendheid der wet te wensen laat.

— Anderdeels voorzag de wet van 1919, in geval van zware overtreding, de definitieve sluiting van de slijterij. Deze te strenge maatregel werd zelden toegepast. De besluitwet van 14 November 1939 wijzigde deze maatregel door een tijdelijke sluiting te voorzien. Spijtig genoeg wordt de rechter slechts verplicht de straf uit te spreken indien de overtreder in staat van herhaling is na veroordeling (d.w.z. in staat van tweede herhaling na dading). De maatregel der besluitwet is dus weinig doeltreffend omdat slechts de reeds gestraften tot voorzichtigheid aangezet worden.

Hoofdstuk III.

DE PUBLIEKE OPINIE EN DE WETGEVING

ONVERSCHILLIGHEID DER BEVOLKING.

België is in de eerste plaats een bierdrinkersvolk; het neemt er vrede mee geen geestrijke dranken in de herbergen te vinden.

Er wordt dan ook door de slijters beweerd dat men zonder gevaar opnieuw in het openbaar borrels zou mogen laten schenken zonder dat het gebruik ervan noodzakelijk zou stijgen; want, beweren zij, er zou slechts een eenvoudige verschuiving plaats grijpen : de verbruikers zouden dan in 't openbaar het gedistilleerd drinken dat thans in geheime slijterijen aan de man gebracht wordt.

Deze bewering wordt nochtans klaar en duidelijk door de feiten gelogenstraft : telkens er sprake was de zogenaamde wet « Vandervelde » af te schaffen stelde men vast dat de vervaardiging van verbruiksalkohol in belangrijke mate steeg.

De huidige herbergbezoekers zijn gewoon geen alkohol in de herbergen te vinden. Doch zullen zij de borrel versmaden, wanneer zij hem vrij in hun bereik krijgen ?

Wij zijn een gul, levenslustig en gastvrij volk, dat zijn gulheid en levenslust ook weldra door borrelronden zou uiten. Een borreltje wordt sneller verbruikt dan een pint bier, waardoor het « tournée » spoedig door een ander zou opgevolgd worden, met alle gevaren daaraan verbonden. Ons koud Winterklimaat zou, naast de talrijke drankgelegenheden, eveneens het verbruik van gedistilleerd in het openbaar bij een gedeelte der bevolking aanwakkeren. Een vrij groot gedeelte der meer dan 3.000.000.000 pinten bier, die thans jaarlijks verbruikt worden, zou door borrels vervangen worden. De kostprijs van de borrel zou geen belemmering vormen want de borrel zou volgens sommige distilleerders, tegen dezelfde prijs als het bier kunnen verkocht worden.

DE AANKLACHTEN VAN GEINTERESSEERDEN BIJ HET VERBRUIK VAN ALKOHOL.

Stelt men bij het publiek een onverschillige houding tegenover de wet op het regiem van de alkohol vast, dan constateert men dat de geïnteresseerden sinds het van kracht worden der wet een hardnekkige tegencampagne voerden.

— Ze verzetten zich tegen het verbod van gedistilleerd in het openbaar te verbruiken.

— Ze klagen er over als tweede-rangsburgers behandeld te worden.

— Zij zijn verontwaardigd over de gedane huiszoekingen.

— Ze klagen de oneerlijke concurrentie aan hen door private clubs en geheime slijterijen aangedaan.

— Ze bepleiten toeristische belangen.

1) De verkoop in de slijterijen.

De Nationale Confederatie der Beroepsverenigingen van Herbergiers, Hotel- en Restauratiehouders stelt zich als een heftige bekampster voor van het alkoholisme en beweert geen regiem van absolute vrijheid te willen. Haar woordvoerders hebben het over een systeem van beperkte vergunningen in evenredigheid tot de bevolking. Een proefsysteem over drie jaar zou in voege

komen. Er zouden ongeveer **18.000** vergunningen mogen verleend worden, wat zou overeenkomen met één vergunning per 4 à 5 slijterijen van gegiste dranken.

Volgens dezelfde Confederatie zou slechts een derde harer leden wensen alkohol te schenken. Waarschijnlijk houdt dit verband met de geringe aanvraag om gedistilleerd te laten verbruiken en met de moeilijkheden die door sommige herbergiers worden voorzien, bij de eventuele afschaffing der wet. Ze weten immers bij ondervinding dat dronkenschap door bier veroorzaakt alles behalve prettig is, zodat velen er zullen voor terugschrikken gedistilleerd te laten verbruiken.

Volgens de Nationale Confederatie zouden er reeds ongeveer 30.000 slijters een vergunning wensen. Het is te voorzien dat na korte tijd de meeste herbergiers, restauratie- en hotelhouders uit concurrentiegeest zouden verplicht worden ook alkohol te schenken en dat ze het zonder vergunning zouden doen indien zij er niet in slagen er ene te bekomen. Er zouden dan ook veel geheime slijterijen zonder vergunning ontstaan.

De Nationale Confederatie verwijst nochtans in verband hiermee naar Nederland, waar het systeem der vergunningen en verloven, zo beweren zij, volledige voldoening schenkt.

Wij doen echter goed voor ogen te houden :

— Dat de Belgen bierdrinkers zijn, terwijl Nederland een borrelland is; het verbod gedistilleerd in 't openbaar te verbruiken zou door de Nederlandse bevolking als een drukkende prohibitie aangevoeld worden;

— Dat het TOTAAL alkoholverbruik in Nederland viermaal kleiner is dan in België; de Belgen immers drinken 12 maal meer bier dan de Nederlanders;

— Dat er alles te samen in Nederland ongeveer 24.000 herbergen, restaurants, hotels en « likeurwinkels » zijn, tegenover ongeveer 120.000 in België;

— Dat er in Nederland ook veel alkoholisten leven. Daarvan getuigen de talrijke Consultatiebureau's, die onder de leiding staan van psychiaters;

— Dat het Nederlandse volk meer gedisciplineerd is dan de Belgische bevolking en dat de drankweer in Nederland veel beter ontwikkeld is dan bij ons.

∴

Kan het systeem van beperkte vergunningen niet bekomen worden dan willen de tegenstanders de wet van 1919 ontwrichten door de verkoop van geestrijke dranken in hotels en restaurants rond de uren der maaltijden te betrachten.

Daardoor zou vrije teugel gegeven worden aan alle misbruiken. De meeste slijters zouden zich als restauranthouder doen doorgaan en een schijnmaaltijd serveren om gedistilleerd te kunnen schenken; er zou werkelijk geen controle meer kunnen uitgeoefend worden

Men hoeft geen profeet te zijn om de gevolgen hiervan te voorzien : toename van verkeersongevallen door drank veroorzaakt; vermeerdering der arbeidsongevallen (vóór, tijdens en na het werk), verder stijgen der openbare dronkenschap; meer herbergtwisten; toename van levercirrhosen en van delirium tremens; toename van geestelijk ontredderden; vermeerdering van het aantal verwaarloosden; stijging der misdadigheid; toenemen vooral van het aantal alkoholisten.

Bij deze opsomming dient gevoegd : stijgend absenteïsme op het werk; daling van het economisch rendement in fabrieken, werkplaatsen en ondernemingen; vermindering van welstand in veel families; verwaarlozing der opvoeding bij vele kinderen.

Frankrijk is het meest sprekend voorbeeld om aan te tonen dat een bevolking die de gelegenheid heeft en krijgt om zich te veralkoholiseren, veralkoholiseerd wordt.

2) Geen alkohol bij de slijters.

De Confederatie getroost zich geen inspanningen om dit verbod op te heffen. Haar klachten worden met een zekere tegemoetkoming bejegent; daardoor komt het dat sommigen geneigd zijn aan de slijters de toelating te verlenen een kleine hoeveelheid alkohol in huis te bezitten voor hun persoonlijk en familiaal gebruik. Deze toegeving is minstens even gevaarlijk als de twee voorgaande. De huidige wetgeving, ofschoon zij ook vrij belangrijk overtreden wordt, bezit een heilzaam schrikelement, dat veel herbergiers er doet van afzien alkohol te laten verbruiken. De slijters vermijden immers moeilijkheden. Zij weten dat zij op gelijk welk uur, dat de slijterij toegankelijk is voor het publiek, het bezoek kunnen ontvangen van een agent die belast is de overtredingen op te sporen. Ze weten dat ze op ieder ogenblik tussen 8 en 18 uur het bezoek van twee agenten kunnen ontvangen, die mits een machtiging van de vrederechter, alle gedeelten van de inrichting (en zelfs de belendende woning) betreden mogen.

Die maatregelen zijn streng; niemand ontkent het. Niemand wordt er nochtans toe gedwongen het beroep van herbergier uit te oefenen.

Welke maatregelen men ook zou treffen om de misbruiken te beteugelen, de toelating aan de slijters om alkohol in de private vertrekken te mogen bezitten, zou aan de wet alle doeltreffendheid ontnemen en iedere opsporing vruchteloos maken.

De voorstanders van deze toegeving stellen voor dat de toelating om alkohol in huis te hebben zou moeten beperkt blijven tot de vertrekken die niet onmiddellijk palen aan de lokalen, waarin de verbruikers toegelaten worden.

Zij verliezen echter uit het oog dat ze zodoende talrijke herbergen zouden uitsluiten en namelijk degenen, die slechts over een verbruikzaal beschikken en over een keuken-woonkamer, die er onmiddellijk aanpaalt. Die herbergiers zouden werkelijk tweederangsburgers worden vergeleken bij hun concurrenten, die met meer comfort gehuisvest zijn; deze begunstiging zou zeker niet kunnen verrechtvaardigd worden.

3) De Huiszoekingen.

Ware jammerklachten worden geuit over de huiszoekingen door de agenten van de fiscus. De slijters zouden nochtans objectief moeten erkennen dat de agenten, belast met de opsporingen, slechts dan de private vertrekken mogen betreden, wanneer zij door de Vrederechter daartoe gemachtigd zijn en wanneer er zekere aanduidingen voorhanden zijn, zodat de slijter verdacht wordt de wet te hebben overtreden.

Wanneer een herbergier een drankgelegenheid opent, weet hij dat hij zich aan een zekere discipline en aan sommige bepalingen te onderwerpen heeft — juist zoals de beoefenaars van andere beroepen. Het ene beroep is onderworpen aan meer bepalingen dan het andere, doch allen hebben een onaangenaam aspect. De advokaat mag geen handel drijven; de arbeider of bediende mag niet overal roken...; m.a.w. het verbod geen alkohol in huis te bezitten is een bepaling, die nauw verband houdt met het uitoefenen van een beroep; het schijnt ten andere weinigen er van af te schrikken dit beroep uit te oefenen, te oordelen naar het groot aantal drankgelegenheden.

4) Oneerlijke concurrentie.

Eveneens wordt door belanghebbenden geklaagd over de concurrentie, die hen door de private clubs en de geheime slijterijen aangedaan wordt. Het geldt hier een rechtmatige aanklacht.

De rechtspraak heeft na 1919 toegelaten dat gedistilleerd in de private clubs verbruikt wordt. Dit heeft het ontstaan van zogenaamde « cercle privés » in de hand gewerkt, die als enig of voornaamste doel hebben geestrijke dranken te verkopen. Een besluitwet van 14 November 1939 heeft daartegen gereageerd; nochtans blijven de misbruiken in dergelijke mate voortbestaan zodat een strenge en regelmatige controle van alle private clubs een noodzakelijkheid is.

Voor wat de geheime slijterijen betreft, niemand kent hun juist aantal, zodat zeer uiteenlopende gissingen daaromtrent gemaakt worden. Ongetwijfeld berokkenen zij aan de herbergen schade door geestrijke dranken te schenken. Velen berokkenen daarbij schade door bier te schenken zonder taxes, die door de wettelijke herbergen betaald werden, te vereffenen.

Het Nationaal Comité tegen het Alkoholisme vraagt met aandrang dat de Regering zich krachtdadig zou inspannen om aan deze toestand een einde te stellen.

Nochtans is het Nationaal Comité van oordeel dat de oneerlijke concurrentie, die de herbergiers aangedaan wordt, van geringe betekenis is in vergelijking met de wettelijke concurrentie. Wij denken aan de legercantines, aan de drankgelegenheden tijdens of buiten de middaguren in ministeries en allerhande organismen; verder aan de duizende specerijwinkels, die het verbruik van bier en gedistilleerd aanwakkeren, door deze rechtstreeks aan de man te brengen. Wij denken vooral aan de overtalrijke drankgelegenheden (België telt ongeveer 120.000 herbergen, restaurants, hotels en likeurwinkels tegenover ongeveer 24.000 in Nederland).

Een middel om deze concurrentie minder drukkend te maken zou er in bestaan het aantal drankgelegenheden geleidelijk te verminderen door slechts een nieuwe vergunning tot het openen van een slijterij te verstrekken wanneer er twee andere gesloten worden.

5) De alkoholwet en het toerisme.

De hotelhouders leggen voortdurend de nadruk op de moeilijkheden, die hen berokkend worden door de vreemdelingen, die gedistilleerd wensen te verbruiken.

Er bestaat ongetwijfeld een toeristisch probleem, doch het wordt helemaal niet bepaald door de wet op het regiem van de alkohol. Een toerist komt naar ons land om dezelfde redenen waarvoor wij naar den vreemde gaan : om te zien en te genieten van het eigenaardige dat het land hem biedt. Zijn verblijf is doorgaans van kortstondige duur en daarom past hij zich gemakkelijk en graag aan de zeden en gebruiken van het bezochte land aan. Voor wat het gebruik van alkoholhoudende dranken betreft, bedenke men :

— Dat er nergens ter wereld, per Km², zoveel drankgelegenheden zijn als in België.

— Dat er in ons land geen « break » (het sluiten van de drankgelegenheid 's namiddags gedurende twee uur) bestaat zoals in Engeland of Wales, waar de « licences » (de herbergen) bovendien gans de Zondag gesloten blijven. In Brussel b.v. hebben meer dan een derde der slijters de toelating

om dag en nacht open te blijven. De Engelse toerist b.v., die heel wat meer discipline gewoon is, dan onze landgenoten, aanvaardt gemakkelijk dat hij geen gedistilleerd kan krijgen.

— Dat de toeristen uit de wijnlanden zich in België werkelijk thuis voelen en dat ze weten dat aperitiefs en wijn hier geen taboe zijn.

DE HOUDING VAN DE BROUWERS EN DER SLIJTERS VAN GEESTRIJKE DRANKEN.

De brouwers nemen vrede met het huidig regiem. Zij vrezen natuurlijk wijzigingen, die een stijging van gedistilleerd ten nadele van het bier zou kunnen meebrengen.

De slijters van sterke dranken voor verbruik elders dan in de inrichting nemen eveneens vrede met het systeem. De wetgever bekommerde zich niet met het snel stijgen van het aantal slijterijen : 14.093 in 1921 en 37.068 in 1950. De buitensporige concurrentie bedreigt hen niet met ondergang omdat de inkomsten geboekt door de verkoop van gedistilleerd voor velen een bijverdienste zijn naast de winsten voortspruitend uit de verkoop van kruidenierswaren, fruit, groenten, tabak, enz.

DE MENING VAN DE MEDISCHE, SOCIALE EN MORELE GEZAGDRAGERS.

De meeste medische, sociale en jeugdorganisaties hebben steeds energiek de wet van 1919 verdedigd telkens er sprake was deze te wijzigen. Wij verwijzen in verband hiermee naar de kordate stellingnamen van de Koninklijke Akademies voor Geneeskunde, naar de Société Belge de Neurologie en naar de Société de Médecine Mentale, naar de Ligue nationale de Moralité publique, naar de Conseil National des Femmes Belges.

De hoogste gezagdragers, waaronder degenen die verantwoordelijk zijn voor het algemeen welzijn en de welvaart der bevolking weten hoe gevaarlijk het is de zwakke menselijke natuur op de proef te stellen, door haar teveel gelegenheden te geven, waardoor zij misbruik kan maken van alkoholhoudende dranken.

Procureur Generaal CORNIL, die de jammerlijke tekortkomingen bij de toepassing der wetgeving vaststelde, verklaarde : « C'était lors de l'entrée en vigueur de la loi de 1919 qu'il aurait fallu intensifier la propagande antialcoolique, user des moyens de persuasion les plus adroits pour faire pénétrer les prohibitions nouvelles dans la conscience sociale, pour démontrer à tous leur nécessité » (1).

---

(1) Léon CORNIL : « Les Novelles », Introduction, Tome I, Vol. 1, pag. 26.

Er grepen inderdaad onbetwistbare vergissingen plaats, die zonder uitstel dienen goedgemaakt.

Emile VANDERVELDE verklaarde in 1937 voor de radio in verband met herhaalde aanvallen tegen de wet :

« Krachtdadig en met de overtuiging gelijktijdig de belangen van het land en van de arbeiders te dienen zullen wij voortgaan de bekomen resultaten in de strijd tegen de alkohol te verdedigen.

» Dat men maatregelen treffe tegen de private clubs, dat men zonder mededogen de sluikhandel bestraffe... Maar dat men om de liefde Gods en tot de mensen aan de wet van 1919 niet torne, tenzij om haar te verbeteren, haar doeltreffender te maken en om haar toepassing te verzekeren. »

Door de wetgeving af te schaffen, zou men de belangen der bevolking en vooral deze der arbeiders schaden. De vermaning van Kardinaal MANNING heeft niets van haar waarde verloren : « Vruchteloos zal men het loon der arbeiders verhogen, zo het aan de drank besteed wordt; het is juist alsof men water in een mand giet ».

Stippen wij aan dat de psychiaters de vurigste verdedigers zijn van het verbod alkohol in het openbaar aan de man te brengen. De meesten spreken zich uit zoals Prof. DE GREEFF het deed :

« Ce serait un crime contre la classe ouvrière (la plus fragile parce que la plus surmenée et la moins à même de compenser les absurdes pertes d'argent) de rétablir l'intoxication libre... On a dit que la classe ouvrière est maintenant plus évoluée et qu'elle n'abusera pas : illusion suprême. Ne sont-ce pas les milieux évolués qui consomment le plus d'alcool et sous ses pires formes ?... Ce n'est pas parce qu'on l'appelle « cocktails » que l'alcool a cessé d'être alcool... Nos habitudes nous entraînent à consommer plus d'alcool qu'il n'est nécessaire et raisonnable... Que la loi continue à protéger notre faiblesse » (1).

---

(1) La Cité Chrétienne, 5 juin 1937 — La question de l'Alcool.

Hoofdstuk IV.

DOELTREFFENDHEID DER WETGEVING SPIJTS DE OVERTREDINGEN

Niemand zal ontkennen dat de wet overtreden wordt.

— De twee-liter-bepaling wordt door weinigen nagevolgd;

— Veel herbergiers (de meesten onder hen wellicht) hebben gedistilleerd voor eigen gebruik in huis;

— Veel herbergiers schenken alkohol;

— De zogenaamde « cercles privés » laten alkohol verbruiken;

— Veel « bedekte café's » schenken alkohol (en eveneens bier).

Spijts deze overtredingen aarzelen wij niet te verklaren dat de wet hoogst doeltreffend blijft.

Sinds het van kracht worden der wet en gedeeltelijk door het van kracht worden ervan, is het verbruik van gedistilleerd op belangrijke wijze gedaald (nl. van 5,52 l. in 1913 tot ongeveer 2 l. na 1920).

De statistieken over het verbruik voor 1929 en 1930 zijn zeker misleidend omdat zij betrek hebben op jaren van welstand en samenvielen met de periode der feestelijkheden. Begrijpelijk werd in 1946 veel alkohol op de markt gebracht en verbruikt (ook door vreemde soldaten) na een buitengewoon harde oorlogsperiode. De koopkracht was bovendien groot. Statistische gegevens moeten steeds met grote zorg beschouwd worden.

Niemand zal echter ontkennen dat fiscale maatregelen geen grote invloed kunnen uitoefenen om het verbruik van gedistilleerd (en van bier eveneens) tijdelijk te doen dalen. Fiscale maatregelen alleen zullen het drankprobleem nooit oplossen. Beweerd werd dat Denemarken door fiscale maatregelen zijn drankprobleem wist op te lossen. Zo er daar na 1900 een grote verbetering geboekt werd is het ook mede te danken aan zijn vooruitstrevende sociale wetgeving en aan zijn krachtdadige drankbestrijding. Er dient nochtans opgemerkt te worden dat er in Denemarken veel alkoholisten leven. Na de « uitvinding » te Kopenhagen van de Antabuse kwam dit spoedig aan het licht.

Verder zal ook niemand ontkennen dat de globale sociale wetgeving er veel toe bijgedragen heeft om na de eerste wereldoorlog het verbruik van gedistilleerd in België te doen dalen.

HET IS ONBETWISTBAAR NOCHTANS DAT DE HUIDIGE WETGEVING OP DOELTREFFENDE WIJZE HET MASSAAL VERBRUIK VAN GEDISTILLEERD IN HET OPENBAAR VERHINDERT.

Veel herbergiers schenken geen alkohol omdat de vraag er naar zeer gering is. Anderen vrezen moeilijkheden en zijn zeer voorzichtig. De alkohol, die toch geschonken wordt, laat men slechts door bekenden verbruiken en liefst in het geniep.

Het familiaal verbruik van alkohol is in alle middens gestegen, bij recepties en allerhande feestelijkheden. Het laat met quasi zekerheid toe te veronderstellen dat het verbruik in de herbergen (legale en andere) en in de « cercles privés » gering is.

Zeker de toepassing der wet laat te wensen over. Doch houdt een wet noodzakelijk op doeltreffend te zijn omdat ze overtreden wordt ? Moet ze daarom dadelijk afgeschaft of gewijzigd worden ? Hoeveel doeltreffende wetten, die overtreden worden, zou men in ons land van wetovertreders niet dadelijk moeten afschaffen ?

Belanghebbenden bij de verkoop van gedistilleerd beweren dat een systeem van streng gecontroleerde vrijheid geen gevaar zou opleveren omdat de Belgen wijzer geworden zijn : te veel drama's bewijzen echter dagelijks dat dit een zeer goedkope bewering is.

*
* *

Dezelfde belanghebbenden verwerpen de huidige wetgeving omdat zij, zo wordt beweerd, ondoeltreffend is; doch geen enkel van de door hen vooropgestelde maatregelen blijkt aarde aan de dijk te brengen.

Naast het systeem van vergunningen of het schenken op bepaalde uren suggereren zij zeer hoge taxes en zien ze over 't hoofd dat daardoor nog meer geheime stokerijen en slijterijen zouden in 't leven geroepen worden.

Zij vragen een strenger toezicht, wat zeer wenselijk is, doch hun systeem van vergunningen aan bevoorrechten en van schenken gedurende bepaalde uren zou een schare controleurs vergen, die de belastingbetalers zeer duur zou kosten zonder doeltreffend te zijn.

Zij stellen voor over te gaan tot een proefsysteem over drie jaar. Men moet zeker lichtgelovig zijn om niet in te zien dat het practisch onmogelijk zou zijn de misbruiken, die men zelf in 't leven roept, nadien uit te roeien.

II. EVENTUELE HERZIENING VAN DE WET OP HET REGIEM VAN DE ALKOHOL

1) NOODZAKELIJKE HANDHAVING DER GRONDSLAGEN VAN DE WET VAN 1919

Twee basisbepalingen, die onafscheidbaar verbonden zijn, dienen behouden :

— **handhaving van het verbod in het openbaar geestrijke dranken te verbruiken, te verkopen en aan te bieden zelfs ten kosteloze titel;**

— **handhaving van het verbod opgelegd aan de slijters van ter plaatse te verbruiken dranken enigerlei hoeveelheid sterke drank voorhanden te hebben. Het heilzaam schrikelement dezer bepaling vormt één der grondslagen van het huidig regiem.**

2) ENKELE GEWENSTE WIJZIGINGEN

DE PRIVATE CLUBS.

Tot het openen van een privé-club zou de machtiging van de Procureur des Konings vereist zijn. Zij zou slechts geldig zijn voor één jaar en zou steeds herroepelijk zijn. De vereniging zou dienen te bewijzen dat zij een ander doel en een andere activiteit heeft dan het verbruik van sterke dranken.

DE DETAILVERKOOP VAN GEESTRIJKE DRANKEN..

Een meer doeltreffende reglementering voor wat betreft :

— Afschaffing van de twee-liter-bepaling In plaats daarvan verplichting van ten minste 75 cl. geestrijke drank te verkopen. Alle flessen, die deze minimuminhoud niet zouden bezitten, mogen niet meer gebruikt worden.

— Verbod stalen uit te stellen en te verkopen.

— De verkoop van geestrijke dranken moet beperkt worden tot de gespecialiseerde handelaars of tot degenen, die er hun voornaamste beroep van maken.

TOEPASSING DER WET.

Degenen die bevoegd zijn de overtredingen op te sporen en vast te stellen, zouden de wetten strenger moeten doen toepassen. Hun inspanningen zouden beter moeten gecoördineerd worden.

Wanneer het OPSPOREN der overtredingen het best toevertrouwd wordt aan de agenten van de fiscus zou de VERVOLGING ervan onder de bevoegdheid der Parketten dienen gesteld te worden, overeenkomstig het gemeen recht.

Het Nationaal Comité vraagt dat de dading, zelfs bij een eerste inbreuk, opnieuw en definitief zou afgeschaft worden, daar deze mogelijkheid de doeltreffendheid der wet ondermijnt (1).

Deze maatregel zou ook een daadwerkelijke psychologische draagwijdte kennen. De overtreding der wetgeving zou niet meer van fiscale aard alleen zijn, wat door de bevolking altijd met toegevendheid bejegend wordt; de overtreding zou onder het gemeen recht vallen en het regiem van het Strafrecht volgen.

SANCTIES.

Het Nationaal Comité tegen het Alkoholisme en aangesloten verenigingen vragen met aandrang dat vanaf de eerste overtreding, naast de boete, de enig door de overtreders gevreesde maatregel zou toegepast worden d.w.z. de tijdelijke sluiting van de slijterij, waar de overtreding vastgesteld wordt.

Volgens de besluitwet van 1939 kan de rechter de exploitatie van de handel of van de slijterij verbieden gedurende vijftien achtereenvolgende dagen (2) doch slechts in geval van herhaling (na veroordeling). Beter ware van bij de eerste overtreding reeds een sluiting van acht dagen (waaronder twee Zondagen) te doen uitspreken. **Het Nationaal Comité vraagt dat bij art. 2 par. 4 van de besluitwet van 14 November 1939 op het regiem van de alkohol de term « kan de rechter » zou vervangen worden door « zal de rechter... verbieden ».**

---

(1) Op te merken valt dat de vertegenwoordigers der herbergiers talrijke voetstappen aangewend hebben om de dading terug in 't leven te roepen. — « ... Nous avons obtenu que le cafetier qui est pris vendant la petite goutte reçoive une transaction au lieu d'être l'objet d'une condamnation figurant au casier judicaire » aldus de heer BOON, tijdens een bijeenkomst op het Stadhuis te Bouillon. (Zie « La Meuse » 27 Oktober 1952. Réunion des C.H.R. de la Région de Bouillon-Bertrix-Paliseul). De vertegenwoordigers der Nationale Confederatie wisten zeker wel waarvoor ze zich beijverd hebben.

(2) Voor een nieuwe herhaling moet een straf van twee maanden uitgesproken worden.

III. HET DRANKPROBLEEM IN 'T ALGEMEEN

Deze uiteenzetting hield zich bezig met de wet op het regiem van de alkohol, slechts één der elementen om de huidige drankgewoonten te bekampen. Het is van belang er op te wijzen dat nog andere maatregelen in het algemeen belang dienen getroffen te worden. Zo onder meer andere :

1) HET SLUITINGSUUR DER HERBERGEN.

België wordt ernstig bedreigd door het bieralkoholisme. Er zou bij de gemeenteoverheid dienen aangedrongen te worden om een sluitingsuur op de herbergen vast te stellen, rekening houdend met plaatselijke omstandigheden. Dit verplicht sluitingsuur zou doeltreffend de gewoonten van grote bierdrinkers, die er dikwijls in slagen hun verblijf in de herbergen te verlengen tot vroeg in de morgen, te keer gaan. Veel slijters, zouden deze maatregel toejuichen; zij zouden daardoor van die late kliënten, die hun weinig profijt bijbrengen in vergelijking met de last die ze hun berokkenen, bevrijd geraken.

2) BESCHERMING DER JEUGD.

Aan jongeren onder de 18 jaar zouden in het openbaar geen alkoholhoudende dranken mogen geschonken worden.

Bovendien zou aan de slijters van sterke dranken voor verbruik elders dan in inrichting het verbod moeten opgelegd worden alkoholhoudende dranken te verkopen of af te leveren aan minderjarigen onder de 18 jaar.

Uitzondering gemaakt voor bier van minder dan 3°, zouden geen alkoholhoudende dranken mogen uitgedeeld of verkocht worden in lokalen, die door jeugdorganisaties betrokken worden.

3) VERKEERSONGEVALLEN DOOR ALKOHOL-EUPHORIE VEROORZAAKT.

Ten einde het aantal verkeersongevallen, waarvan velen door drankmisbruik veroorzaakt, te verminderen, zou de wetgever de bloedafname na verkeersongevallen bij de geïnteresseerden dienen te verplichten, ten einde de alkoholconcentratie in het bloed te kennen. De sancties tegen schuldige chauffeurs zouden het rijverbod over vrij lange periodes moeten bevatten om de onvoorzichtige en onbezonnen chauffeurs schrik in te boezemen.

4) HULP AAN ALKOHOLISTEN.

Wettelijk zou de medische, sociale en morele hulp aan alkoholisten dienen geregeld te worden. Wij verwijzen naar de Noorse wet van 26 Februari 1932, gewijzigd op 26 Mei 1939; naar de wetgeving der Zwitserse kantons, b.v. de wet van 12 December 1949 « sur le traitement des alcooliques », van het kanton Vaud of de recente wet van het kanton Neuchatel; naar de wetgeving van Connecticut en van nog andere States van de Amerikaanse Republiek.

5) ANTIALKOHOLISCHE ACTIE.

Deze dient uitgebreid te worden tot alle takken van het Onderwijs, bij organisaties voor volwassenen, bij alle verantwoordelijken. Een krachtdadige steun van de Regering is daartoe vereist om haar de nodige stootkracht te schenken.

SLOTBESCHOUWING

Het geheel van hoger gesuggereerde maatregelen zou er in belangrijke mate toe bijdragen het misbruik van alkoholhoudende dranken te beteugelen. Weliswaar zullen verschillende van deze maatregelen — zelfs door normale overgangsbepalingen gemilderd — onbehagelijk zijn voor sommige particuliere belangen; doch de hogere belangen der families, van de volksgezondheid, van de economische vooruitgang, van de intellectuele en morele ontwikkeling van ons volk mogen niet opgeofferd worden om de geldelijke belangen van één categorie burgers te bevoordelen.

De wetgeving op het regiem van de alkohol is vatbaar voor verbetering; door haar te ontwrichten zou men de bevolking aan grote gevaren blootstellen.

Brussel, December 1954.